

15/1/83

EL LLENGUATGE

El logotip

Vet aquí un mot, el substantiu *logotip*, que fins no fa gaires anys només era conegut de certs professionals o d'uns quants especialistes i que actualment, amb la importància i la preponderància que han adquirit, en la nostra societat, el grafisme, el disseny i la publicitat, ha conegut una extraordinària difusió. La Gran Enciclopèdia Catalana ja el recull i, després de definir-lo com a terme del llenguatge de la composició tipogràfica, no usat fora del medi o ambient d'aquesta professió, n'indica el significat amb què avui ja és conegut i usat pel gran públic: «Plasmació gràfica del nom d'una marca, títol, etc, fet amb un disseny especial que es reproduïx als rètols, anuncis, etc., amb caràcter informatiu i emblemàtic a la vegada». No cal dir la cura i el zel amb què certes institucions o empreses vetllen perquè llur nom sigui sempre reproduït amb el logotip característic.

En lloc de *logotip* s'usa també la forma *logotipus*, i es pot dir que hi ha una vacil·lació constant entre l'una forma i l'altra. Aquesta vacil·lació és ben comprensible, car *logotip* és un nom compost, el segon component del qual és el nom simple *tipus*, ben usual en tots els nivells del llenguatge. Col·loquialment, sovint es diu «tip» (generalment pronunciat «tipu»), per influència del castellà, i si hom proclama que cal dir *tipus* i no «tip», no és gens estrany que es digui també *logotipus*. Però hom tendeix a desafeixugar aquests mots composts de la terminació llatina *-us*, i així, com hem dit, la Gran Enciclopèdia només recull *logotip*, i si bé admet encara *arquetipus* al costat de *arquetip*, dos altres termes formats amb el mateix component que comenitem, *prototip* i *estereotip*, hi figuren exclusivament amb la forma que acabem de transcriure, és a dir, desproveïda de la terminació llatina. I no ha d'estranyar gens aquesta tendència a preferir i a imposar les formes sense la terminació indicada, al costat del seu manteniment en el mot simple *tipus*, car tothom pot adonar-se fàcilment que aquest manteniment és degut a una dificultat formal: el mot *tipus*, desproveït de la terminació, donaria *tip*, forma ja ocupada per un altre mot amb un significat ben conegut. És el mateix que s'esdevé amb d'altres mots com *globus*, *fetus*, *àlbum*, *sèrum*, *focus*, etc., en què la supressió de la terminació originària formes massa insòlites o bé ja ocupades per d'altres significats.

Albert Jané